

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [pt](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

portugalski

Swipe to change

Odsetki ustawowe

Portugalia

1 Czy „odsetki ustawowe” ustanowiono w państwie członkowskim? Jeżeli tak, w jaki sposób zdefiniowano „odsetki ustawowe” w tym państwie członkowskim?*Odsetki ustawowe*

Tak, w portugalskich przepisach przewiduje się instytucję odsetek ustawowych.

Odsetki mogą zostać określone przez strony lub ustanowione w przepisach prawa. Jeżeli określiły je strony, nazywa się je odsetkami umownymi. **Jeżeli są ustanowione w przepisach prawa, nazywa się je odsetkami ustawowymi.**

Odsetki umowne i ustawowe mogą mieć charakter **cywilnoprawny lub handlowy**.

Cel odsetek

Ogólnie rzecz ujmując, istnieją dwa rodzaje odsetek: odsetki kapitałowe (np. odsetki należne z tytułu pożyczki) oraz odsetki karne (np. odsetki za zwłokę w wykonaniu zobowiązania).

Odsetki ustawowe za zwłokę

Jeżeli dłużnik **dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania pieniężnego**, co do zasady **odszkodowanie należne z tytułu zwłoki odpowiada odsetkom ustawowym** naliczonym od dnia, w którym dłużnik dopuścił się zwłoki. Zobowiązanie pieniężne oznacza zobowiązanie do zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz drugiej strony.

Chwila powstania zwłoki

Uznaje się, że dłużnik pozostaje w zwłoce, jeżeli został zawiadomiony drogą sądową lub pozasądową o obowiązku wykonania zobowiązania.

Istnieją jednak trzy przypadki, w których uznaje się, że dłużnik pozostaje w zwłoce, nawet jeżeli nie zawiadomiono go o tym obowiązku:

jeżeli termin wykonania zobowiązania był oznaczony;

jeżeli zobowiązanie powstało w wyniku czynności niezgodnej z prawem;

jeżeli dłużnik świadomie unika odebrania zawiadomienia; w tym przypadku uznaje się, że dłużnika zawiadomiono o obowiązku wykonania zobowiązania w dniu, w którym w normalnej sytuacji doręczono by mu zawiadomienie.

Jeżeli dług nie jest płynny, zwłoka nie powstaje, dopóki dług nie stanie się płynny, chyba że winę za brak płynności ponosi dłużnik. Jeżeli dłużnik jest odpowiedzialny za czynność niezgodną z prawem lub za ryzyko, uznaje się, że pozostaje w zwłoce od dnia, w którym otrzymał formalne zawiadomienie, chyba że dopuścił się już zwłoki w rozumieniu pierwszej części niniejszego akapitu.

Wygaśnięcie lub cesja wierzytelności odsetkowej

Od chwili powstania wierzytelność odsetkowa niekoniecznie jest zależna od wierzytelności głównej. Każdą z nich można przenieść lub umorzyć niezależnie od drugiej.

Zaliczenie płatności częściowych

W przepisach krajowych ustanawia się następujące zasady w odniesieniu do zaliczania płatności:

- (i) jeżeli oprócz kwoty głównej dłużnik musi zapłacić koszty lub odsetki lub musi wypłacić wierzycielowi odszkodowanie za zwłokę, płatność, która nie jest wystarczająca do pokrycia całej kwoty, zostanie zaliczona na poczet kosztów, odszkodowania, odsetek i kwoty głównej, w podanej kolejności;
- (ii) zaliczenia na poczet kwoty głównej należy dokonać w ostatniej kolejności, chyba że wierzyciel postanowi inaczej.

Odsetki od odsetek

W niektórych przypadkach można naliczyć odsetki karne od odsetek zwykłych (odsetki składane).

Aby można było naliczyć kolejne odsetki od odsetek, musi nastąpić jedna z sytuacji, które opisano poniżej.

Dłużnik musi zostać zawiadomiony drogą sądową o konieczności dokonania kapitalizacji odsetek albo zapłaty odsetek pod groźbą ich kapitalizacji.

Kapitalizacji mogą podlegać wyłącznie odsetki odpowiadające minimalnemu okresowi jednego roku. Wspomniane ograniczenia dotyczące odsetek składanych nie mają zastosowania, jeżeli są one sprzeczne z przepisami szczególnymi lub praktykami stosowanymi w sektorze (np. w przypadku gdy kredyty przyznane przez instytucje finansowe podlegają przepisom szczególnym).

W krajowym orzecznictwie stwierdza się, że nie można naliczać odsetek karnych od odsetek karnych. W związku z tym co do zasady niedozwolone jest naliczanie odsetek od odsetek ustawowych należnych w wyniku zwłoki w wykonaniu zobowiązania pieniężnego. Fakt ten pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich wariacji wykładni w tym względzie zawartych w orzecznictwie i przewidzianej w przepisach prawa możliwości zastosowania obowiązkowej kary pieniężnej, w sytuacji gdy zapłata danej kwoty pieniężnej została zasądzona wyrokiem sądu.

2 Jeżeli tak, proszę podać kwotę/stopę oraz podstawę prawną ich naliczania. Jeżeli ustanowiono różne stopy odsetek ustawowych, w jakich okolicznościach mają one zastosowanie i jakie są przesłanki ich stosowania?

Stawki odsetek ustawowych są różne w zależności od tego, czy odnoszą się one do **odsetek cywilnoprawnych** czy **handlowych**.

Cywilnoprawne odsetki ustawowe

Cywilnoprawne odsetki ustawowe są określane wspólnym zarządzeniem (*Portaria*) Ministrów Sprawiedliwości i Finansów wydawanym na podstawie art. 449 ust. 1 portugalskiego kodeksu cywilnego (Código Civil). W chwili powstania niniejszego tekstu stawki odsetek cywilnoprawnych reguluje zarządzenie nr 291 /03 z dnia 8 kwietnia 2003 r., które ma wciąż moc obowiązującą.

Handlowe odsetki ustawowe

Handlowe odsetki ustawowe są zazwyczaj należne z tytułu kredytu zaciągniętego przez przedsiębiorstwa handlowe (prowadzone zarówno w formie jednoosobowej działalności gospodarczej, jak i w formie spółki) oraz w szczególności w odniesieniu do tych rodzajów kredytów, o których mowa w przywołanym poniżej dekrete z mocą ustawy nr 62/2013 z dnia 10 maja 2013 r.

Handlowe odsetki ustawowe są określone wspólnym zarządzeniem Ministrów Sprawiedliwości i Finansów wydawanym na podstawie art. 102 ust. 3–5 portugalskiego kodeksu handlowego (Código Comercial). Na chwilę powstania tego tekstu ustalanie wysokości odsetek handlowych uregulowane jest w zarządzeniu (*Portaria*) nr 277/13 z dnia 26 sierpnia 2013 r., zgodnie z którym stawki odsetek handlowych ustala się co pół roku.

Wysokość każdej ze stawek odsetek handlowych, o których mowa w zarządzeniu nr 277/13 z dnia 26 sierpnia 2013 r., jest ustalana w obwieszczeniu Dyrekcji Generalnej ds. Skarbu Państwa i Finansów (*Direcção Geal do Tesouro e Finanças*) publikowanym w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej (*Diário da República*), seria II, dnia 15 stycznia i 15 lipca każdego roku.

Zarządzenie nr 277/13 z dnia 26 sierpnia 2013 r. określa dwie stawki handlowych odsetek karnych, które różnią się w zależności od tego, jakiego rodzaju transakcji dotyczą:

pierwszą z nich jest stawka odsetek mająca zastosowanie do zwłoki w płatnościach odnoszących się do transakcji handlowych zawieranych między przedsiębiorstwami lub między przedsiębiorstwami a podmiotami publicznymi zgodnie z dekretem z mocą ustawy nr 62/2013 z dnia 10 maja 2013 r.; drugą z nich jest dodatkowa stawka odsetek karnych mająca zastosowanie do innych operacji, która odnosi się do kredytów zaciągniętych przez przedsiębiorstwa handlowe (prowadzone zarówno w formie jednoosobowej działalności gospodarczej, jak i w formie spółki) zgodnie z art. 102 ust. 3 portugalskiego kodeksu handlowego.

Wysokość odsetek ustawowych, zarówno cywilnoprawnych, jak i handlowych, zmienia się w czasie. Z tego powodu podczas obliczania odsetek należy uwzględnić różne stawki obowiązujące w odniesieniu do każdej części okresu zwłoki.

Ze względów praktycznych w niniejszym tekście przedstawiono jedynie stawki odsetek ustawowych obowiązujących w ostatnich latach. Tekst ten ma charakter wyłącznie informacyjny. Należy zapoznać się z przepisami krajowymi mającymi zastosowanie w danym przypadku.

Obligatoryjne odsetki dodatkowe w wysokości 5% dodaje się do należnych odsetek ustawowych, jeżeli zapłała danej kwoty pieniężnej została zasądzona wyrokiem sądu. W tym przypadku odsetki w wysokości 5% rocznie automatycznie staną się wymagalne – bez konieczności wydania przez sąd jakiegokolwiek postanowienia w tym zakresie – licząc od daty uprawomocnienia się wyroku. Obligatoryjną karę pieniężną dodaje się w stosownych przypadkach do odsetek karnych lub do kwoty należnego odszkodowania zgodnie z art. 829a ust. 4 portugalskiego kodeksu cywilnego.

Stawki odsetek ustawowych od dnia 5 sierpnia 1980 r. do chwili obecnej:

Od 5.08.1980 r. do 22.05.1983 r. [(1 021 dni) – dekret z mocą ustawy nr 200-C/80 z dnia 24 czerwca 1980 r. oraz zarządzenie nr 447/80 z 31.07.1980 r.]	15%
Od 23.05.1983 r. do 28.04.1987 r. [(1 437 dni) – zarządzenie nr 581/83 z 18.05.1983 r.]	23%
Od 29.04.1987 r. do 29.09.1995 r. [(3 076 dni) – zarządzenie nr 339/87 z 24.04.1987 r.]	15%
Od 30.09.1995 r. do 16.04.1999 r. [(1 295 dni) – zarządzenie nr 1171/95 z 25.09.1995 r.]	10%
Od 17.04.1999 r. do 30.04.2003 r. [(1 475 dni) – zarządzenie nr 263/99 z 12.04.1999 r.]	7%
Od 1.05.2003 r. [zarządzenie nr 291/03 z 8.04.2003 r.]	4%

Stawki handlowych odsetek ustawowych od dnia 28 września 1995 r. do chwili obecnej:

Od 28.09.1995 r. do 16.04.1999 r. [zarządzenie nr 1167/95 z 23.09.1995 r.]	15%
Od 17.04.1999 r. do 30.09.2004 r. [zarządzenie nr 262/99 z 12.04.1999 r.]	12%
Od 1.10.2004 r. do 31.12.2004 r. [obwieszczenie Dyrekcji Generalnej ds. Skarbu Państwa (<i>Direcção-Geral do Tesouro, „DGT”</i>) nr 10097/04 z 30.10.2004 r.]	9,01%
Pierwsza połowa 2005 r. [zarządzenie nr 597/2005 z 19.07.2005 r. i obwieszczenie DGT nr 310/2005 z 14.01.2005 r.]	9,09%
Druga połowa 2005 r. [obwieszczenie DGT nr 6923/2005 z 25.07.2005 r.]	9,05%
Pierwsza połowa 2006 r. [obwieszczenie DGT nr 240/2006 z 11.01.2006 r.]	9,25%
Druga połowa 2006 r. [obwieszczenie DGT nr 7706/2006 z 10.07.2006 r.]	9,83%
Pierwsza połowa 2007 r. [obwieszczenie DGT nr 191/2007 z 5.01.2007 r.]	10,58%
Druga połowa 2007 r. [obwieszczenie Dyrekcji Generalnej ds. Skarbu Państwa i Finansów (<i>Direcção-Geral do Tesouro e Finanças, „DGTF”</i>) nr 13665/2007 z 30.07.2007 r.]	11,07%
Pierwsza połowa 2008 r. [obwieszczenie DGTF nr 2152/2008 z 29.01.2008 r.]	11,20%
Druga połowa 2008 r. [obwieszczenie DGTF nr 19995/2008 z 14.07.2008 r.]	11,07%
Pierwsza połowa 2009 r. [obwieszczenie DGTF nr 1261/2009 z 14.01.2009 r.]	9,50%
Druga połowa 2009 r. [obwieszczenie DGTF nr 12184/2009 z 10.07.2009 r.]	8%
	8%

Pierwsza połowa 2010 r. [obwieszczenie DGTF nr 597/2010 z 4.01.2010 r.]	
Druga połowa 2010 r. [obwieszczenie DGTF nr 13746/2010 z 12.07.2010 r.]	8%
Pierwsza połowa 2011 r. [obwieszczenie DGTF nr 2284/2011 z 21.01.2011 r.]	8%
Druga połowa 2011 r. [obwieszczenie DGTF nr 14190/2011 z 14.07.2011 r.]	8,25%
Pierwsza połowa 2012 r. [obwieszczenie DGTF nr 692/2012 z 17.01.2012 r.]	8%
Druga połowa 2012 r. [obwieszczenie DGTF nr 9944/2012 z 24.07.2012 r.]	8%
Pierwsza połowa 2013 r. [obwieszczenie DGTF nr 584/2013 z 11.07.2013 r.]	7,75%
Druga połowa 2013 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013 [obwieszczenie DGTF nr 11617/2013 z 17.09.2013 r.]	8,50%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 10478/2013 z 23.08.2013 r.]	7,50%
Pierwsza połowa 2014 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,25%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 1019/2014 z 24.01.2014 r.]	7,25%
Druga połowa 2014 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,15%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 8266/2014 z 16.07.2014 r.]	7,15%
Pierwsza połowa 2015 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,05%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 563/2015 z 19.01.2015 r.]	7,05%
Druga połowa 2015 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,05%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 7758/2015 z 14.07.2015 r.]	7,05%
Pierwsza połowa 2016 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,05%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 890/2016 z 6.01.2016 r.]	7,05%
Druga połowa 2016 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,00%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 86741/2016 z 30.06.2016 r.]	7,00%
Pierwsza połowa 2017 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,00%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 2583/2017 z 3.01.2017 r.]	7,00%
Druga połowa 2017 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,00%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 8544/2017 z 29.06.2017 r.]	7,00%
Pierwsza połowa 2018 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,00%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 1989/2018 z 3.01.2018 r.]	7,00%
Druga połowa 2018 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,00%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 9939/2018 z 28.06.2018 r.]	7,00%
Pierwsza połowa 2019 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,00%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr /2019 z 2.01.2019 r.]	7,00%
Druga połowa 2019 r.	8,00%

Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 11571/2019]	7,00%
Pierwsza połowa 2020 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,00%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 1568/2020]	7,00%
Druga połowa 2020 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,00%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 1568/2020]	7,00%
Pierwsza połowa 2021 r. Operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,00%
Inne operacje [obwieszczenie DGTF nr 1568/2021]	7,00%

3 Czy możliwe jest uzyskanie dodatkowych informacji dotyczących sposobu naliczania odsetek ustawowych w razie takiej potrzeby?

Dodatkowe informacje na temat obliczania wysokości odsetek ustawowych można znaleźć na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Skarbu Państwa i Finansów Ministerstwa Finansów.

<http://www.dgft.pt/avisos-e-circulares/taxas-de-juros-moratorios>

4 Czy istnieje nieodpłatny dostęp online do wyżej wymienionej podstawy prawnej?

Dostęp do strony internetowej, o której mowa w odpowiedzi na pytanie 3, jest bezpłatny.

Stosowne przepisy

Kodeks cywilny https://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=775&tabela=leis

Kodeks handlowy https://www.igf.gov.pt/leggeraldocs/CODIGO_COMERCIAL_LIVRO_1.htm

Zarządzenie (*Portaria*) nr 291/2003 <https://dre.pt/pesquisa/-/search/223663/details/maximized>

Uwaga

Informacje zawarte na tej stronie mają charakter ogólny i nie są wyczerpujące. Nie są również wiążące dla punktu kontaktowego, europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych, sądów ani żadnych innych podmiotów i nie mogą zastąpić zapoznania się z obowiązującymi przepisami.

Ostatnia aktualizacja: 21/08/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.